

สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การสอนเสริมครั้งที่ ๓
หน่วยที่ ๑๑ - ๑๕

เอกสารสอดที่ศนุชดุวิชา

๑๐๑๕๑

ไทยศึกษา THAI STUDIES

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนชุดวิชา ไทยศึกษา การสอนเสริมครั้งที่ ๓

จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ: หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ ๓๖ ภาค ๑/๒๕๖๒ ปรับปรุง

แผนการสอนเสริม

ครั้งที่ ๓

การสอนเสริมชุดวิชา ๑๐๑๕๑ ไทยศึกษา

การสอนเสริมครั้งที่ ๓ หน่วยที่ ๑๑ - ๑๕

รายชื่อหน่วยที่สอนเสริม

หน่วยที่ ๑๑	ความเชื่อและศาสนากับสังคมไทย
หน่วยที่ ๑๒	ทัศนศิลป์ไทย
หน่วยที่ ๑๓	เทคโนโลยีไทย
หน่วยที่ ๑๔	งานช่างไทย
หน่วยที่ ๑๕	แนวการพัฒนาบวรวิถีไทย

ประเด็น

๑. ข้อพิพาทเบื้องต้นเรื่องความเชื่อและศาสนา
๒. ลักษณะความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย
๓. ความเชื่อและศาสนาในวัฒนธรรมไทยแขนงต่างๆ
๔. สภาพความคิดความเชื่อและศาสนาในปัจจุบัน
๕. สถาปัตยกรรมไทย
๖. จิตรกรรมไทย
๗. ประติมากรรมไทย
๘. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๙. บทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีในสังคมไทย
๑๐. เทคโนโลยีเด่นในวิถีชีวิตไทย
๑๑. ข้อพิพาทเบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างไทย
๑๒. งานช่างพื้นบ้าน
๑๓. งานช่างหลวง
๑๔. การทะนุบำรุงงานช่างไทย
๑๕. นิยามศัพท์คำว่า วิถีไทย การพัฒนา
๑๖. สรุปรูปการพัฒนาในศตวรรษกว่าที่ผ่านมา
๑๗. การพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิด

๑. ข้อพิพาทเบื้องต้นเกี่ยวแก่เรื่องความเชื่อและศาสนามีหลายประเด็น เช่น ความเชื่อและศาสนาในแง่วัฒนธรรม ความหมายของคำว่า ความเชื่อ ศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ทฤษฎีเกี่ยวแก่กำเนิดศาสนา ระบบสำคัญต่างๆ ของศาสนา ศาสนากับสังคม และการศึกษาศาสนาในแง่ต่างๆ

๒. ความเชื่อเป็นลักษณะความคิดอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์มีความเชื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวเพื่อความมั่นคงทางจิตใจ เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงให้มีชีวิตอยู่ได้ ความเชื่อที่เป็นระบบก่อให้เกิดพิธีกรรม ประเพณี เป็นส่วนเชื่อมโยงที่สำคัญในสังคมเกิดเป็นศาสนาขึ้น

๓. ในสังคมไทยมีความเชื่อและศาสนาหลากหลาย แต่ก็มีลักษณะความเป็นไทยร่วมกัน คือ ความอดกลั้นทางความเชื่อและศาสนา ทำให้ความหลากหลายทางความเชื่อและศาสนา ไม่ค่อยเป็นเหตุแห่งความขัดแย้งทางด้านการเมืองและสังคมโดยรวม

๔. ความเชื่อและศาสนามีอิทธิพลต่อสถาบันสำคัญ เช่น การปกครอง กฎหมาย การศึกษา ทำให้ความเชื่อและศาสนาแสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ สอดประสานกันไปอย่างแยกไม่ออก การจะเข้าใจและเข้าถึงสภาพความคิดของสังคมไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย จึงจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะความเชื่อและศาสนาของไทยด้วย

๕. ความเชื่อและศาสนาย่อมเปลี่ยนแปลง หรือมีผู้นำไปใช้ในทางต่างๆ จึงนับเป็นตัวจักรและปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคม ความคิดโดยรวมของคนเปลี่ยนแปลง หรือถูกชักนำไปในทางต่างๆ ได้ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง มีปัญหาใหม่ๆ เกิดขึ้น ศาสนาย่อมมีส่วนช่วยแก้ไข หรือทำให้ปัญหาซับซ้อนขึ้นได้

๖. สังคมไทยร่วมสมัยที่ดำรงอยู่ในขณะนี้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมาก ทำให้เกิดช่องว่างทางความคิดและการแสวงหาลัทธิยึดเหนี่ยวใหม่ๆ ส่งผลต่อเนื่องให้เกิดกระแสของศาสนาใหม่ๆ หรือแนวใหม่ ๆ ในศาสนาหลักแต่เดิม

๗. ทศนศิลป์ หมายถึง งานศิลปกรรมที่ต้องใช้ตาดู วิจิตรศิลป์สาขาทัศนศิลป์ จำแนกตามและรูปลักษณะเป็น ๓ กลุ่ม คือ จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ผลงานจำแนกเป็นวิจิตรศิลป์และมัณฑนศิลป์ หรือ จุลศิลป์ เมื่อสังคมพัฒนาสู่ยุคอุตสาหกรรม ก็มีการจำแนกศิลปะเป็นสองกลุ่มตามวัตถุประสงค์คือ ศิลปะบริสุทธิ์ กับศิลปะอุตสาหกรรมหรือศิลปะประยุกต์

๘. สถาปัตยกรรมไทยเป็นทัศนศิลป์เกี่ยวกับการก่อสร้างเพื่อการอยู่อาศัยและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ บ้านเรือน วัด และวัด

๙. จิตรกรรมไทยเป็นทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยการวาด ระบายสี และบอกเล่าเรื่องราวหรือเป็นงานประดับตกแต่ง แบ่งเป็นจิตรกรรมแบบประเพณี และจิตรกรรมสมัยใหม่

๑๐. ประติมากรรมไทยเป็นทัศนศิลป์ที่มีลักษณะรูปทรง ๓ มิติ มีรูปเคารพและรูปแทนรวมทั้ง การสร้างสรรค์ทำเป็นลวดลาย โดยได้รับอิทธิพลจากแบบศิลปะชาติอื่นๆ และจากธรรมชาติแวดล้อม

๑๑. มนุษย์เริ่มต้นการเรียนรู้จากธรรมชาติ แล้วใช้ความรู้ทางธรรมชาติวิทยา มาสร้างสรรค์เทคโนโลยี เป็นพื้นฐานของการประกอบกิจกรรมและวิถีชีวิต เมื่อพัฒนาความรู้เข้าสู่ยุควิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ได้เจริญก้าวหน้ารวดเร็วขึ้น และเป็นสิ่งสะท้อนถึงแนวโน้มของสังคมนั้นๆ ด้วย

๑๒. นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สังคมไทยมีความรู้ทางธรรมชาติวิทยาในการสร้างสรรค์ ด้านเทคโนโลยีระดับพื้นฐาน และมีพัฒนาการต่อเนื่องมาในสมัยสังคมจารีต เมื่อเมืองไทยก้าวสู่ความทันสมัย โดยมีตะวันตกเป็นต้นแบบ ในช่วงหนึ่งศตวรรษที่ผ่านมาจึงรับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าสู่สังคมไทยอย่างมากและต่อเนื่อง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุกๆ มาจนถึงปัจจุบัน

๑๓. เทคโนโลยีในวิถีชีวิตไทยมีอยู่หลากหลาย ที่นับได้ว่าเป็นเทคโนโลยีเด่น ได้แก่ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีเภสัชกรรม เทคโนโลยีชลประทาน และเทคโนโลยีการหล่อโลหะ เทคโนโลยีเหล่านี้บ่งบอกถึง ภูมิปัญญาไทยที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และปรับประยุกต์ให้ใช้งานได้ดีขึ้นด้วยความรู้ทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่

๑๔. ลักษณะของสังคมไทยแต่ดั้งเดิม เป็นสังคมเกษตรกรรม คนส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา การดำรงชีวิตของราษฎรส่วนใหญ่คือการทำงานในไร่นา ยามว่างก็สร้างทำเครื่องมือ เครื่องสำหรับใช้สอย ที่เหลือก็นำไปแลกเปลี่ยนรวมทั้งทำขึ้นสำหรับอุทิศถวายแก่พระศาสนา ผู้ที่มีฝีมือดีกว่าคนอื่น มักได้รับยกย่อง ขึ้นเป็นช่าง มีโอกาสฝึกฝนสั่งสมความชำนาญจนเป็นช่างฝีมือชั้นสูง ช่างฝีมือเหล่านี้นอกจากเป็นชาวบ้านทั่วไป ยังมีพระสงฆ์ด้วย งานช่างไทยอาจจำแนกเป็นช่างพื้นบ้านและช่างหลวง เป็นผู้ผลิตผลงานช่างและถ่ายทอด ความรู้แก่สมาชิกในสังคมสืบเนื่องมา

๑๕. ช่างพื้นบ้าน คือ ช่างที่ทำงานอยู่ในแต่ละชุมชนได้อาศัยวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ของท้องถิ่นสร้างสรรค์งานช่างสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากใช้ประโยชน์ได้ดีแล้ว ยังถือเป็นผลงานฝีมือ ที่มีคุณค่าสูง สะท้อนภาพชีวิตของสังคมวัฒนธรรมพื้นบ้านได้อย่างน่าสนใจยิ่ง

๑๖. งานช่างของทางราชการครั้งโบราณ คือ งานช่างของราชสำนักและงานช่างทั่วไปของบ้านเมือง เป็นงานในหน้าที่รับผิดชอบของช่างหลวงซึ่งประจำอยู่ในส่วนราชการต่างๆ รวมกันขึ้นเป็นกรมช่างหลวง โดยมี ช่างพื้นบ้านที่ถูกเกณฑ์เข้ารับราชการตามระบบไพร่มาทำงานร่วมด้วยกรมช่างหลวงที่มีช่างฝีมือในสังกัดมากที่สุดคือ กรมช่างสิบหมู่ ได้สร้างสรรค์งานช่างชั้นสูงประเภทต่างๆ ประดับบ้านเมืองเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบมา

๑๗. งานช่างไทยเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติที่ได้สืบทอดทำขึ้นได้ต่อเนื่องกันมาด้วยระบบการถ่ายทอดวิชาด้านการช่าง การทะนุบำรุงส่งเสริมของผู้ปกครอง ซึ่งสนับสนุนให้แสดงผลงาน และอุปถัมภ์ช่างทุกระดับให้ดำรงวิชาชีพด้านงานช่างไว้ได้สืบไป

๑๘. คำว่า วิถีไทย แปลตามศัพท์ว่า แนวทางความเป็นไทย สื่อความถึง การดำรงชีวิตของคนไทยและการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานวัฒนธรรมไทย ที่ปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ ความเปลี่ยนแปลงส่วนคำว่า การพัฒนา หมายถึง การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เจริญเพื่อส่วนรวม

๑๙. การพัฒนาในสังคมไทยในศตวรรษกว่าที่ผ่านมา หากพิจารณาเป็น ๒ ช่วงคือ การพัฒนาในสมัยรัชกาลที่ ๕ จนถึงต้นทศวรรษ ๒๕๐๐ และการพัฒนาจาก พ.ศ. ๒๕๐๔ มาจนถึงทุกวันนี้ ก็จะพบว่าการพัฒนาช่วงแรกดำเนินการในแนวการทำให้ทันสมัย หรือ modernization เป็นหลักสำคัญ แต่จากต้นทศวรรษ ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ก็เริ่มสภาพการพัฒนาให้เป็นแบบตะวันตก หรือ westernization ที่เป็นพื้นฐานให้แก่การพัฒนาในช่วงต่อมาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

๒๐. การพัฒนาในช่วงแรกทำให้สังคมไทยเข้าสู่ความทันสมัยในทุกด้าน แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีได้ก้าวกระโดดและยังสอดคล้องกับวิถีไทยอยู่มาก ส่วนการพัฒนาในช่วงหลังภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆ นั้น ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในแง่ความทันสมัย แต่ก็ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ความแปลกแยก และปัญหาหลากหลายเรื่อง

๒๑. ปัญหาการพัฒนาประเทศในสังคมไทยร่วมสมัยที่ก่อเกิดขึ้นทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable development) ที่เน้นความสมดุลระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นธรรม ทางเศรษฐกิจ การให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ทั้งทางการเมือง และการมีสังคมที่ เกื้อกูลสมานฉันท์ เป็นการพัฒนาที่นำไปสู่ความสถาพรยั่งยืนเพื่อคนทุกกลุ่มในสังคมโดยรวม

วัตถุประสงค์

๑. อธิบายข้อพิพาทเบื้องต้นเรื่องความเชื่อและศาสนาได้
๒. อธิบายภาพรวมของลักษณะความเชื่อและศาสนาในสังคมไทยได้
๓. อธิบายอิทธิพลของความเชื่อและศาสนาที่แทรกอยู่ในวัฒนธรรมไทยแขนงต่างๆ ได้
๔. อธิบายสาระสำคัญประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับสภาพความคิดความเชื่อและศาสนาในปัจจุบันได้
๕. สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยได้
๖. ระบุลักษณะและแนวคิดเกี่ยวกับจิตรกรรมได้
๗. อธิบายลักษณะและแนวคิดเกี่ยวกับประติมากรรมไทยได้
๘. อธิบายความหมายและความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้

๙. อธิบายสาระสังเขปสำคัญเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เทคโนโลยีในสังคมไทยสมัยจารีต การรับเทคโนโลยีตะวันตก และเทคโนโลยีในสังคมไทยสมัยใหม่ได้
๑๐. อธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีเด่นของไทยได้
๑๑. อธิบายความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหน้าที่ของช่างในสังคมไทย ประเภทของช่างตามลักษณะงานช่าง และองค์ประกอบของสถาบันช่างได้
๑๒. อธิบายสังเขปสาระสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานช่างพื้นบ้าน ซึ่งมีผลต่อลักษณะและเอกลักษณ์การสร้างงานช่างประเภทต่างๆ รวมทั้งคุณค่าและค่านิยมของช่างพื้นบ้านได้
๑๓. อธิบายสังเขปสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะงานช่างหลวงของกรมช่างหลวงต่างๆ และกรมช่างสิบหมู่ รวมทั้งงานช่างในกรมช่างสิบหมู่ได้
๑๔. อธิบายการสืบทอดงานช่างไทยด้วยวิธีการต่างๆ ได้
๑๕. อธิบายความหมายของคำว่า “วิถีไทย” และ “การพัฒนา” ได้
๑๖. สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาในศตวรรษกว่าที่ผ่านมาได้
๑๗. บรรยายสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

กิจกรรมการสอนเสริม

๑. ประเมินผลก่อนการสอนเสริม
๒. สรุปสาระสังเขปเอกสารการสอนหน่วยที่ ๑๑-๑๕
๓. แบ่งกลุ่มอภิปราย หรือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (ถ้ามี)
๔. เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการสอนเสริมซักถามปัญหา
๕. ประเมินผลหลังการสอนเสริม

สื่อสอนเสริม

๑. เอกสารการสอนชุดวิชา ๑๐๑๕๑ ไทยศึกษา (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๓)
๒. เอกสารโสตทัศนชุดวิชา ๑๐๑๕๑ ไทยศึกษา ครั้งที่ ๓

การประเมินผล

๑. สังเกตการมีส่วนร่วมในการเข้ารับบริการสอนเสริม
๒. การประเมินผลจากแบบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษาก่อนรับการสอนเสริม

ครั้งที่ ๓

ชุดวิชา ๑๐๑๕๑ ไทยศึกษา

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งตัวเลือก

๑. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนา

- ก. มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม
- ข. อาจสามารถแยกออกจากสังคมได้
- ค. อาจสามารถแยกออกจากปรัชญาได้
- ง. เป็นระบบความเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง

๒. ศาสนาใดที่สังคมไทยมิได้รับมาจากอินเดีย

- ก. ศาสนาสิกข์
- ข. ศาสนาพุทธ
- ค. ศาสนาอิสลาม
- ง. ศาสนापราหมณ์

๓. หลักธรรมในข้อใดมิได้แสดงความเป็น “ธรรมราชา” ตามความเชื่อของศาสนาพุทธ

- ก. ศรัทธา ๖
- ข. ราชสังคหวัตถุ ๔
- ค. จักรวรรดิวัตร ๑๒
- ง. ทศพิธราชธรรม ๑๐

๔. การบวชต้นไม้ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับเรื่องใดชัดเจนที่สุด

- ก. ศาสนากับกฎหมาย
- ข. ศาสนากับความเชื่อ
- ค. ศาสนากับมนุษยธรรม
- ง. ศาสนากับการปกครอง

๕. การสร้างบ้านเรือนไทยให้มีได้ฤกษ์สูง แสดงให้เห็นแนวคิดในการสร้างสถาปัตยกรรมไทยในข้อใดชัดเจนที่สุด
- สร้างตามรสนิยมความงาม
 - สร้างตามลักษณะการตั้งถิ่นฐาน
 - สร้างตามทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น
 - สร้างตามความเชื่อทางด้านศาสนา
๖. สิ่งปลูกสร้างใดต่อไปนี้ สร้างขึ้นในเขตสังฆาวาส
- เจดีย์
 - ปราสาท
 - อุโบสถ
 - ศาลาการเปรียญ
๗. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะสำคัญของงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณี
- ไม่นิยมการแรเงา
 - นิยมเขียนภาพที่มีมิติกว้างและลึก
 - นิยมเขียนภาพที่มีรูปแบบเกินจริง
 - ไม่นิยมแสดงรายละเอียดของกล้ามเนื้อ
๘. รูปปั้นฤๅษีตัดตน จัดเป็นประติมากรรมในข้อใด
- รูปตกแต่ง
 - รูปเคารพ
 - รูปตัวแทน
 - รูปสาธิตและเล่าเรื่อง
๙. สิ่ง чтоช่วยให้มนุษย์มีรูปแบบการดำรงชีวิตที่ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้นคือข้อใด
- วิทยาศาสตร์
 - เทคนิคศาสตร์
 - ประยุกต์วิทยา
 - ธรรมชาติวิทยา

๑๐. แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวิทยาและเทคโนโลยีหลายสิ่ง ยกเว้นข้อใด
- ก. แว่นดำ
 - ข. เรือเดินสมุทร
 - ค. เส้นใยจากไหม
 - ง. เครื่องปั้นดินเผา
๑๑. หลูกและक्रमองน้ำ เป็นเทคโนโลยีทางการเกษตรของคนไทยที่อาศัยความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในข้อใด
- ก. โลหวิทยา
 - ข. กลศาสตร์
 - ค. เกษตรศาสตร์
 - ง. การชลประทาน
๑๒. “พิกัดยา” สัมพันธ์กับองค์ประกอบของทฤษฎีเภสัชกรรมไทยในข้อใดมากที่สุด
- ก. เภสัชวัตถุ
 - ข. คณาเภสัช
 - ค. เภสัชกรรม
 - ง. สรรพคุณเภสัช
๑๓. หน้าที่ของช่างในสังคมสมัยจารีตมีหลายอย่าง ยกเว้นข้อใด
- ก. ทำงานช่างให้แก่บ้านเมือง
 - ข. ทำงานช่างเพื่อการค้าขาย
 - ค. ทำงานช่างในครัวเรือนของตน
 - ง. ทำงานช่างให้ชุมชนที่อยู่อาศัย
๑๔. เอกลักษณะสำคัญของงานช่างพื้นบ้านของไทยคือข้อใด
- ก. เน้นที่ความวิจิตรสวยงาม
 - ข. เน้นที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ
 - ค. เน้นการผลิตเพื่อนำส่งให้ราชสำนัก
 - ง. เน้นใช้วัสดุที่คงทนและมีมูลค่าในการผลิต

๑๕. “คดให้ได้วง ตรงให้ได้เส้น” เป็นการฝึกของช่างใดในกรมช่างสิบหมู่

- ก. ช่างบุ
- ข. ช่างปั้น
- ค. ช่างหล่อ
- ง. ช่างเขียน

๑๖. นโยบาย จพด. ในสมัยที่จอมพลป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นการส่งเสริมงานช่างพื้นบ้านของไทยอย่างไร

- ก. เป็นการส่งเสริมให้ความรู้
- ข. เป็นการอนุรักษ์สืบทอดงานประณีตศิลป์
- ค. เป็นการส่งเสริมการผลิตเป็นอุตสาหกรรม
- ง. เป็นการจัดแสดงเผยแพร่ผลงานช่างไทยพื้นบ้าน

๑๗. ข้อใด ไม่ใช่ เรื่องหลักในการพัฒนาประเทศในทศวรรษของเดอนิส กูเลต์

- ก. การให้คนในสังคมมีเสรีภาพมากที่สุด
- ข. การมีความจำเป็นพื้นฐานอย่างเพียงพอ
- ค. การให้ความสำคัญในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ง. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ

๑๘. ข้อใด ไม่ใช่ ยุทธวิธีการพัฒนาประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๕ มาจนถึงช่วง พ.ศ. ๒๔๗๕

- ก. การใช้อำนาจบังคับค่อนข้างสูง
- ข. เน้นการสร้างความสงบและความมั่นคงภายในประเทศ
- ค. การเดินสายกลาง มุ่งสร้างความก้าวหน้าท่ามกลางความสามัคคี
- ง. การผสมผสานวิธีการแบบตะวันตกให้เข้ากับพื้นฐานวัฒนธรรมไทย

๑๙. ข้อใด ไม่ใช่ ยุทธการณหลักและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วง พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๔๐

- ก. พัฒนานิยม
- ข. บริโภคนิยม
- ค. ท้องถิ่นนิยม
- ง. ความมั่นคงนิยม

๒๐. เศรษฐกิจพอเพียง มีจุดเน้นในข้อใดเป็นสำคัญ

ก. เน้นโลกาภิวัตน์

ข. เน้นองค์การธุรกิจ

ค. เน้นปัจเจกบุคคล

ง. เน้นสามัคคีธรรม

ไต่ถาม # ๓.๑ ความเชื่อและศาสนาในแง่วัฒนธรรม

ความเชื่อและศาสนาในแง่วัฒนธรรม

- ศาสนา เป็นสิ่งเชื่อมโยงสถาบันต่าง ๆ ในสังคม
- ศาสนา เป็นสิ่งควบคุมความประพฤติ สร้างจริยธรรมหลักสำหรับสมาชิกในสังคม
- ศาสนา เป็นสถานศึกษา เป็นที่รวมศิลปวิทยาการ
- ศาสนา เป็นสถาบันหลักทางวัฒนธรรมความเจริญของสังคมโดยตรง
- ความเชื่อและศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดอารยธรรม

ไต่ถาม # ๓.๒ ความเชื่อ ศาสนา ลัทธิ ปรัชญา

ความเชื่อ ศาสนา ลัทธิ ปรัชญา

- ความเชื่อ คือ การไว้วางใจกัน การเชื่อถือ การนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ ความศรัทธา
- ศาสนา คือ ระบบความเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นคำสอน การสอน ในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม ศาสนามีฐานะเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม
- ลัทธิ คือ สิ่งที่ได้รับเอามานับถือ หากเป็นสถาบันทางความเชื่อ มีพิธีกรรม และมีหลักการทาง จริยธรรมศีลธรรม อาจถือเป็นศาสนาได้
- ปรัชญา คือ เครื่องมือ หรือความเห็นที่ถูกต้อง เป็น “ปัญญา” อันจะเป็นสิ่งที้นำทางไปสู่สิ่ง ที่ดีงาม ในทางตะวันตกอาจแยกปรัชญาออกจากศาสนาได้

ไต่ถาม # ๓.๓ ทฤษฎีเกี่ยวแก่งำเนิดศาสนา

ศาสนา กำเนิดมาจาก

- เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เกิดมาพร้อมกับมนุษย์
- เกิดจากความกลัวธรรมชาติ

โสตทัศน # ๓.๔ ระบบสำคัญต่าง ๆ ของศาสนา

ระบบสำคัญต่าง ๆ ของศาสนา

- ระบบปรัมปราคติ (เทวปกรณ์/ศาสดา/จักรวาลวิทยา)
- ระบบศีลธรรมจริยธรรม
- ระบบเรื่องการบรรลุถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดในศาสนา
- ระบบพิธีกรรม
- ระบบความคิด ปรัชญา

โสตทัศน # ๓.๕ ศาสนากับสังคม

ศาสนามีความสัมพันธ์กับ

- ครอบครัว
- ชนชั้นทางสังคม/การเมือง
- เศรษฐกิจ
- การศึกษา
- ศิลปวัฒนธรรม

โสตทัศน # ๓.๖ ความเชื่อดั้งเดิม

ความเชื่อดั้งเดิมที่สำคัญ เช่น

- ความเชื่อเรื่องผีसांगเทวดา (ผี/ขวัญ)
- การนับถือบรรพบุรุษ (มเหสักข์/ผู้ล่วงลับ)
- ความเชื่อเกี่ยวแก่เรื่องข้าว
- ความเชื่อเรื่องโลกจักรวาลและกำเนิดคนสัตว์

สังคมไทยในฐานะเป็นสังคมพุทธศาสนา

แนวคิดสำคัญในพุทธศาสนาแบบไทย

- เน้นเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด กรรม บาปบุญคุณโทษ เป็นสำคัญ
- ใช้เป็นข้อกำหนดทางจริยธรรมศีลธรรม
- ใช้เป็นแนวคิดที่ใช้อธิบายความหลากหลายของสังคม
- ใช้เป็นเครื่องช่วยเลื่อนชั้นทางสังคม
- ทำให้คิดว่าการทำบุญคือการบริจาคสิ่งของ

การใช้พุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน

- เป็นระบบการประกันภัย
- เป็นระบบการสั่งสม
- เป็นระบบการส่ง การนำบุญกุศลไปสู่ผู้อื่น

วัดกับสถาบันอื่น ๆ ในสังคมไทย

- ศาสนาเป็นสถาบันที่ช่วยเชื่อมโยงผู้ปกครองกับชาวบ้าน
- วัดมีหน้าที่ในการเป็นโรงเรียนสอนวิชาหนังสือและศิลปะแขนงต่าง ๆ
- วัดเป็นศาลาประชาคม และเป็นที่ชุมนุม
- วัดเป็นโรงพยาบาลและสถานสงเคราะห์

การปกครองและกฎหมาย

ด้านการปกครอง

- อิทธิพลของศาสนาพุทธ สะท้อนให้เห็นผ่านทางพระนาม (พระบรมไตรนาถ พระศรีสรรเพชญ์ พระบรมหน่อพุทธางกูร) และคติธรรมราชา
- อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ สะท้อนให้เห็นผ่านพระนาม (พระรามธิบดี พระบรมราชา) และคติเทวราชา คำสั่งของกษัตริย์เป็นพระบรมราชโองการที่ไม่สามารถฝ่าฝืนได้

ด้านกฎหมาย

- พระธรรมศาสตร์/บทพิสูจน์ดำเนินาลุยเพลิง

โสตทัศน # ๓.๑๑ การศึกษา

การศึกษา

- วัดเป็นสถานที่ศึกษาวิชาความรู้ต่าง ๆ
- ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงใช้วัดเป็นโรงเรียน เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ

โสตทัศน # ๓.๑๒ ภาษา วรรณคดี และศิลปะแขนงต่าง ๆ

ภาษา วรรณคดี และศิลปะแขนงต่าง ๆ

- ภาษาไทย มีคำยืมมาจากภาษาบาลี (ศาสนาพุทธ) และสันสกฤต (ศาสนาพราหมณ์)
- วรรณคดีไทย มีที่มาจากศาสนาพุทธ (นิทานชาดก) และศาสนาพราหมณ์ (มหากาพย์รามายณะ มหาภารตะ) และสอดแทรกหลักธรรมคำสอนต่าง ๆ ในวรรณคดี
- ศาสนายังเป็นบ่อเกิดของศิลปะแขนงต่าง ๆ ทั้งประติมากรรม จิตรกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ ฯลฯ

โสตทัศน # ๓.๑๓ ศาสนากับการเมืองการปกครอง

ศาสนากับการเมืองการปกครอง

- ศาสนามีอิทธิพลต่อการปกครอง ลักษณะคุณธรรมของชนชนั้นปกครอง การอ้างสิทธิ ความชอบธรรมในการปกครอง
- ปัจจุบัน มีการนำความคิดความเชื่อทางศาสนาที่แปลกแยกกันมาใช้เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง
- ปัจจุบัน มักมีการนำความไม่เข้าใจแนวคิดพื้นฐาน มาสร้างให้เกิดความขัดแย้งกัน

โสตทัศน # ๓.๑๔ ศาสนากับความคิดเรื่องมนุษยธรรม

ศาสนากับความคิดเรื่องมนุษยธรรม

- ศาสนามีส่วนช่วยในงานสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน สถานศึกษา สถานพยาบาล สถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด การอนุรักษ์ป่าไม้

พุทธศาสนาในปัจจุบัน

- มีลักษณะผสมผสานความเชื่อและศาสนา (ฮิตลิบสอง)
- ใช้ในการสร้างโลกทัศน์และกรอบความคิดเกี่ยวกับคนและสังคม
- พุทธศาสนามีอิทธิพลในการพัฒนาชุมชน
- พุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการเมืองการปกครอง
- พุทธศาสนายังคงเป็นที่พึ่งของศาสนิกชน (แม้แนวคิดจะเปลี่ยนแปลงไป – คนทรง เครื่องราง ของคลั่ง)

โสตทัศน # ๓.๑๖ ศาสนาใหม่ในสังคมไทย**ศาสนาใหม่ในสังคมไทย**

- กระแสใหม่ ๆ ทางความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย เช่น โยเร พลังจักรวาล คนทรง นิमित คริสต์จักรความหวังใหม่ ฯลฯ

โสตทัศน # ๓.๑๗ ลักษณะของสถาปัตยกรรมไทย**แนวคิดในการสร้างสถาปัตยกรรมไทย**

- การตั้งถิ่นฐานและการสร้างชุมชน
- คตินิยมในการสร้างสถาปัตยกรรมไทย (ทำเลที่ตั้ง วัสดุ ฤกษ์ยาม ขนาดสัดส่วน)

สถาปัตยกรรมไทยแบบประเพณีและร่วมสมัย

- สถาปัตยกรรมแบบประเพณีได้พัฒนาเป็นสถาปัตยกรรมร่วมสมัย นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา
- สถาปัตยกรรมไทยแบบสมัยใหม่ เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๔๗๐ เป็นสถาปัตยกรรมที่เน้นความเรียบง่าย เน้นรูปทรงเส้นตรง และไม่นิยมประดับประดาลวดลายสถาปัตยกรรมแบบหลังสมัยใหม่ เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๕๒๕ เป็นสถาปัตยกรรมที่เน้นการสร้างสรรค์ตามแนวคิดตะวันตก เน้นการตกแต่งอย่างมีรายละเอียดและใช้วัสดุที่หรูหรา

บ้านเรือน

ประเภทของเรือนไทยเดิม

- เรือนเครื่องผูก (เรือนชั่วคราว)
- เรือนเครื่องสับ (เรือนถาวร)

เรือนไทยในภูมิภาคต่าง ๆ

- เรือนกาแล เป็นเรือนแบบแพนของล้านนา นิยมติดไม้กาแลที่ปลายจั่วมีหน้าต่างเล็กและน้อย
- เรือนทรงไทย เป็นเรือนแบบประเพณีของภาคกลาง เป็นเรือนทรงลุ่มสอบ มีฝาเรือนแบบฝาปะกน มีหน้าต่างทุกช่องเสา
- เรือนภาคอีสาน แบ่งเป็นเรือนไทยโคราช (คล้ายเรือนภาคกลาง) และเรือนอีสาน (สัมพันธ์กับเรือนลาว) แบ่งเป็น เรือนเกย เรือนแฝด และเรือนโง่ง
- เรือนภาคใต้ แบ่งเป็นเรือนไทยพุทธ (คล้ายเรือนไทยภาคกลาง แต่มีขนาดเล็กและเตี้ยกว่า ไม่นิยมติดไม้บันลม และไม่นิยมฝังเสาลงในดิน) และเรือนไทยมุสลิม (แบ่งเป็นแบบแมแล-จั่ว ลีมะ-ปั้นหย่า และบลานอ-มินิลา)

คตินิยมเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมวัง

- แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๓ ส่วน คือ พระราชฐานชั้นนอก (เป็นที่ตั้งหน่วยงานราชการ) พระราชฐานชั้นกลาง (เป็นที่ว่าราชการ) และพระราชฐานชั้นใน (ที่ประทับส่วนพระองค์)

ลักษณะการสร้างสถาปัตยกรรมวังแบบดั้งเดิม

- ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เริ่มก่อสร้างวังด้วยเครื่องก่อ
- วังจะมีรูปลักษณะพิเศษเหนือกว่าสถาปัตยกรรมของสามัญชน และมีรูปลักษณะแตกต่างตามฐานะของพระบรมวงศ์

ลักษณะของสถาปัตยกรรมวัง

- **แบบไทยประเพณี** อาจแบ่งเป็นแบบหลังคาทรงมณฑป (พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท) หลังคาทรงจั่วมีเครื่องประดับชั้นสูง (พระที่นั่งในหมู่พระมหามณเฑียร) และหลังคาทรงจั่วมีเครื่องประดับสามัญ (พระตำหนักทับขวัญ)
- **แบบตะวันตก** เช่น พระนารายณ์ราชนิเวศ วังพญาไท พระราชวังไกลกังวล พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
- **แบบจีน** เช่น เก๋งจีนในสวนขวา พระที่นั่งเวหาสน์จำรูญ

สถาปัตยกรรมสำคัญในวัด

- **พระปรารค์** เป็นอิทธิพลที่นับมาจากเขมรโบราณ
- **เจดีย์** มีรูปทรงหลากหลาย ได้แก่ แบบองค์ระฆังกลม (พระปฐมเจดีย์) แบบเหลี่ยมย่อมุม (เจดีย์ในวัดพระเชตุพนฯ) แบบมีเรือนธาตุ (เจดีย์ช้างค้ำ) แบบบัวเหลี่ยม (พระธาตุพนม) และแบบทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ (เจดีย์แบบสุโขทัย)
- **โบสถ์** หรือพระอุโบสถ เป็นอาคารที่ใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ มีเสมาปีกแสดงอาณาเขต
- **วิหาร** ใช้เป็นที่พักของศาสนิกชนที่เข้ามาในวัด

สถาปัตยกรรมอื่น ๆ

- ศาลาการเปรียญ
- หอกลองและหอรระฆัง
- หอไตร
- ชุ่มลีมา

ไฮไลท์ # ๓.๒๑ แนวคิดเกี่ยวกับจิตรกรรมไทย

แนวคิดเกี่ยวกับจิตรกรรมไทย

- จิตรกรรมเป็นทัศนศิลป์ที่ใช้การวาดเขียนบนพื้นผิววัสดุเป็นลายเส้น
- เกณฑ์การแบ่งประเภทจิตรกรรม อาจจำแนกตามวัสดุที่นำมาเขียน (จิตรกรรมฝาผนัง สมุดภาพ) จำแนกตามสีที่ใช้ระบาย (จิตรกรรมสีน้ำ จิตรกรรมสีน้ำมัน) จำแนกตามยุคสมัย (จิตรกรรมสมัยโบราณ จิตรกรรมร่วมสมัย)
- จิตรกรรมไทยแบบประเพณี แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ ลายรดน้ำ ลายปรุ ปิดทอง และ จิตรกรรมสีฝุ่น
- แนวคิดในการแสดงออกของจิตรกรรม มักเป็นพฤติกรรมของมนุษย์และความเป็นไปในชีวิตของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและธรรมชาติแวดล้อม
- จิตรกรรมมีบทบาทต่อสังคมหลายประการ เช่น เป็นสิ่งประดับตกแต่งอาคาร เป็นสิ่งสะท้อนภาพสังคม เป็นสิ่งแสดงฝีมือสร้างสรรค์ของจิตรกร และเป็นแหล่งความรู้ต่าง ๆ

ไฮไลท์ # ๓.๒๒ จิตรกรรมไทยแบบประเพณี

จิตรกรรมไทยแบบประเพณี

- เริ่มนับตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมา มีลักษณะเป็นภาพ ๒ มิติ ดัดแปลงรูปธรรมชาติโดยลดทอนรายละเอียดบางอย่าง และเปลี่ยนรายละเอียดบางอย่างให้มีลักษณะเป็นลวดลาย
- นิยมเขียนเรื่องอดีตพระพุทธเจ้า นิทานชาดก พุทธประวัติ ไตรภูมิพระร่วง และวรรณคดีต่าง ๆ
- การแสดงออกของจิตรกรรมไทยแบบประเพณี นิยมระบายสีแบน ๆ ไม่แรเงา ไม่แสดงแสงเงา แสดงรูปลักษณะอย่างง่าย ๆ ไม่เน้นรายละเอียดของกล้ามเนื้อ ไม่แสดงอารมณ์ในใบหน้า วาดให้มีลักษณะคล้ายจริงและเกินความจริง

ไฮไลท์ # ๓.๒๓ จิตรกรรมไทยร่วมสมัย

จิตรกรรมไทยร่วมสมัย

- จิตรกรรมแบบเสมือนจริง เริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ โดยขรรค์อินทังเป็นผู้เขียนภาพปริศนาธรรมบนผนังพระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร
- จิตรกรรมไทยร่วมสมัย เริ่มปรับจากภาพ ๒ มิติ เป็นภาพ ๓ มิติ ใช้เทคนิคการระบายสี การใช้แสงเงา เพื่อสร้างบรรยากาศให้ดูสมจริง
- มีการจัดการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมศิลปินรุ่นใหม่

การสร้างสรรค์ประติมากรรม

- ประติมากรรม เป็นทัศนศิลป์ที่มีรูปทรงมองเห็นได้ ๓ มิติ
- การจำแนกประติมากรรม อาจจำแนกตามลักษณะทางกายภาพ (รูปลอยตัว รูปนูน และ รูปร่องลึก) จำแนกตามกรรมวิธีการสร้าง (รูปปั้น รูปหล่อ รูปแกะสลัก ฯลฯ) จำแนกตาม ยุคสมัย (ประติมากรรมแรกเริ่ม ประติมากรรมแบบประเพณี ประติมากรรมร่วมสมัย)
- ประติมากรรมอาจจำแนกตามรูปแบบประโยชน์ใช้สอย เป็นรูปเคารพ รูปตัวแทน ประติมากรรมตกแต่ง รูปสาธิตและเล่าเรื่อง

รูปเคารพและรูปแทน

ประติมากรรมรูปเคารพ

- **ก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๙** เป็นประติมากรรมศิลปะแบบคันธาระ มธูรา อมราวดี คุปตะ และ ปาละ
- **แบบทวารวดี** มักสลักจากศิลา เช่น พระพุทธรูปศิลาพระวิหารน้อย วัดหน้าพระเมรุ
- **แบบศรีวิชัย** มักสลักจากศิลาและหล่อด้วยสำริด เป็นประติมากรรมแบบมหายาน เช่น รูปสำริดพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
- **แบบเขมร** อาจเรียกว่าแบบละโว้ หรือลพบุรี ได้รับอิทธิพลจากเขมรตามความเชื่อศาสนา พราหมณ์ฮินดูและพุทธมหายาน เช่น พระโกสิขคุรุไวฑูรยประภา
- **แบบล้านนา** เป็นประติมากรรมปูนปั้นและหล่อจากโลหะมีค่า เช่น พระพุทธรูปหิมาลัย
- **แบบสุโขทัย** แบ่งได้เป็น ๔ แบบ คือ ๑) หมวดวัดตระกวน (คล้ายล้านนารุ่นต้น) ๒) หมวดใหญ่ (พบจำนวนมาก) ๓) หมวดพระพุทธรูปชินราช (สวยงามที่สุด) ๔) หมวด กำแพงเพชร (อ่อนช้อยลดลง)
- **แบบอยุธยา** แบ่งได้เป็น ๑) อุ้ทองรุ่นแรก (คล้ายศิลปะเขมร) ๒) อุ้ทองรุ่นสอง (รับอิทธิพล ศิลปะเขมรแบบบายอน) นอกจากนี้ ยังพบพระพุทธรูปทรงเครื่อง
- **แบบรัตนโกสินทร์** เป็นสมัยที่มีรูปแบบและลักษณะที่เปลี่ยนแปลงมาก

ประติมากรรมรูปแทน

- เป็นประติมากรรมที่สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงเหตุการณ์และบุคคลสำคัญ เช่น ประติมากรรม รูปธรรมจักรและกวางหมอบแทนเหตุการณ์การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
- ในสมัยรัชกาลที่ ๓ โปรดฯ ให้สร้างพระพุทธรูปฉลององค์รัชกาลที่ ๑-๒
- ในสมัยรัชกาลที่ ๕ โปรดฯ ให้สร้างรูปแทนรัชกาลที่ ๑-๓ และการสร้างพระบรมรูปทรงม้า
- ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมรูปแทน เช่น พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

โสตทัศน # ๓.๒๖ ประติมากรรมเล่าเรื่องและประดับตกแต่ง

ประติมากรรมเล่าเรื่องและประดับตกแต่ง

- ประติมากรรมเล่าเรื่อง มีทั้งแบบนูนสูงและนูนต่ำ มีรูปทรงแบบอุดมคติ
- ประติมากรรมเล่าเรื่อง มักเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธประวัติ ชาดก และวรรณคดีต่าง ๆ
- ประติมากรรมลวดลาย มีเส้นสายชดช้อย ชับซ้อน อ่อนไหว ละมุนละไม ระยะเวลาได้รับอิทธิพลจากอินเดีย เขมร จีน และเปอร์เซีย ต่อมาได้สร้างให้มีเอกลักษณ์อย่างไทยในสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ประติมากรรมลวดลาย มักสร้างตามคติความเชื่อเรื่องไตรภูมิ
- ประติมากรรมสมัยใหม่ ที่สำคัญ คือ ประติมากรรมรูปธรรมที่ไม่ได้เป็นรูปเคารพ และประติมากรรมแนวนามธรรม

โสตทัศน # ๓.๒๗ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

- มนุษย์ได้สังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ แล้วคิดไตร่ตรองจนเกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้อธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ เรียกความรู้นี้ว่า “ธรรมชาติวิทยา”
- วิทยาศาสตร์ คือ รูปแบบของความคิดที่นำไปสู่ความสามารถในการอธิบายโครงสร้างและพฤติกรรมของสรรพสิ่งในโลก
- วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เริ่มจากการตั้งข้อสมมติฐาน พิสูจน์สมมติฐานด้วยการค้นคว้าทดลอง จนกลายเป็นกฎเกณฑ์หรือทฤษฎี

โสตทัศน # ๓.๒๘ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยี

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยี

- เทคโนโลยี หรือเทคนิควิทยา หรือประยุกต์วิทยา คือ การนำความรู้ทางธรรมชาติวิทยาต่อเนื่องมาถึงวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นวิธีการปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในการปรับสภาพธรรมชาติที่เป็นอยู่
- ระดับของเทคโนโลยี อาจแบ่งเป็นเทคโนโลยีระดับพื้นฐาน (ใช้ความรู้ทางธรรมชาติวิทยา) เทคโนโลยีระดับก้าวหน้า (ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์) และเทคโนโลยีก้าวหน้าระดับสูง (ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูง)

โสตทัศน # ๓.๒๙ เทคโนโลยีในสมัยสังคมจารีตของไทย

เทคโนโลยีในสมัยสังคมจารีตของไทย

- เทคโนโลยีสมัยก่อนและต้นยุคประวัติศาสตร์ ที่สำคัญได้แก่ การทำเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องปั้นดินเผา และการทอผ้า
- ระดับของเทคโนโลยีในสมัยสังคมจารีตของไทย พบใน ๒ ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน และระดับก้าวหน้า (เกรินบันไดนาค การก่อสร้างสถาปัตยกรรม ความรู้ด้านดาราศาสตร์)
- เทคโนโลยีตะวันตกในสมัยสังคมจารีต เช่น ความรู้เกี่ยวกับกลไก การฟนเลนส์ กล้องส่องทางไกล กล้องดูดาว อาวุธ การสร้างป้อม

โสตทัศน # ๓.๓๐ การรับเทคโนโลยีตะวันตก

เทคโนโลยีตะวันตกที่รับมาหลังการเปิดประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๔ ที่สำคัญ ได้แก่

- การแพทย์แบบตะวันตก (การปลูกฝี การรักษาไข้ทรพิษ การผ่าตัด)
- การพิมพ์ (ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ การออกประกาศกฎหมาย)
- ระบบการสื่อสาร (โทรเลข โทรศัพท์)
- ระบบการคมนาคม (ถนน รถไฟ รถยนต์)

โสตทัศน # ๓.๓๑ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในสังคมไทย

เทคโนโลยีสมัยใหม่ในสังคมไทย

- เทคโนโลยีสมัยใหม่ในสังคมไทย โดยมากเป็นเทคโนโลยีระดับก้าวหน้าและระดับก้าวหน้าขั้นสูง เช่น วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีชีวภาพ การแพทย์ วัสดุศาสตร์ คอมพิวเตอร์ พลังงาน
- DNA / GMO

เทคโนโลยีการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่

- เทคโนโลยีการทำนา มักเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่พ่นแรง ลากไถ พรวนดิน และนวดข้าว เครื่องมือวิดน้ำเข้านาและระบายน้ำออก เครื่องใช้บางอย่าง อาศัยความรู้ทางกลศาสตร์ เช่น หลูก ครกมองน้ำ ต่อมาเริ่มใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่อาศัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีมากขึ้น
- เทคโนโลยีการประมง ได้แก่ เครื่องมือจับสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ
- หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา เริ่มนำความรู้ทางด้านการเกษตรจากต่างประเทศมาใช้ ในสังคมไทยมากขึ้น ในปัจจุบันเริ่มพัฒนาไปสู่การเกษตรแบบยั่งยืนมากขึ้น

เทคโนโลยีเภสัชกรรม

- ทฤษฎีเภสัชกรรม มีหลักสำคัญ ๔ ประการ คือ ๑) เภสัชวัตถุ (ตัวยา) ๒) สรรพคุณเภสัช (ฤทธิ์ยา) ๓) คณาเภสัช (สัดส่วนของยา) และ ๔) เภสัชกรรม (การปรุงยา)
- ชนิดและลักษณะของสมุนไพร นำมาจากสัตว์ พืช และแร่ธาตุ

เทคโนโลยีชลประทาน

- ระดับของเทคโนโลยีชลประทาน อาจแบ่งได้เป็น ๑) ระดับชาวบ้าน (ระหัด โขงโลง) ๒) ระบบชุมชน (เหมืองฝาย) ๓) ระดับรัฐ (เขื่อน)
- ระบบชลประทานยุคแรกของไทย เช่น ตระพัง ตรีบูร ท่อปู่พระยาร่วง

เทคโนโลยีการหล่อโลหะ

- เป็นเทคโนโลยีที่อาศัยความรู้เกี่ยวกับโลหวิทยา และเทคโนโลยีความร้อน
- เทคโนโลยีการหล่อโลหะที่สำคัญ ได้แก่ การใช้สำริด การใช้เหล็ก และการหล่อประติมากรรม

โสตทัศน # ๓.๓๖ หน้าที่ของช่างในสังคมไทย

หน้าที่ของช่างในสังคมไทย

- ช่าง คือ ผู้ทำงานที่ใช้ฝีมือเป็นบริการแก่ผู้อื่น เป็นผู้มีฝีมือ เป็นผู้รับหน้าที่ให้บริการฝีมือช่างแก่สังคม
- หน้าที่ของช่าง อาจจำแนกเป็น ๑) การทำงานช่างสำหรับใช้ในครัวเรือน ๒) การทำงานช่างต่อชุมชนที่อยู่อาศัย และ ๓) การทำงานช่างแก่บ้านเมือง

โสตทัศน # ๓.๓๗ ประเภทของช่างตามลักษณะงานช่าง

ประเภทของช่างตามลักษณะงานช่าง

- ช่างทำของใช้ เป็นช่างที่ผลิตเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน จัดเป็นงานหัตถกรรม แต่หากเป็นเครื่องใช้สอยที่มีความสวยงาม อาจจัดเป็นงานหัตถศิลป์ หรืองานศิลปหัตถกรรม
- ช่างทำของชม เป็นช่างที่ผลิตงานที่เน้นความสวยงาม เป็นของที่ทำขึ้นในโอกาสพิเศษ จัดเป็นงานประณีตศิลป์ หรืองานวิจิตรศิลป์

โสตทัศน # ๓.๓๘ องค์ประกอบของสถาบันช่าง

องค์ประกอบของสถาบันช่างประกอบด้วย

- ช่าง
- วิชาการช่าง
- ขนบนิยมของช่าง (แบบอย่างแบบฉบับที่ได้รับการยอมรับ)
- ผลงานช่าง
- สกุลช่าง (ระเบียบวิธี แบบแผนการสร้างสรรค์งานช่าง)

โสตทัศน # ๓.๓๙ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานช่างพื้นบ้าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานช่างพื้นบ้าน

- สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
- สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม

โสตทัศน # ๓.๔๐ ลักษณะและเอกลักษณ์ของงานช่างพื้นบ้าน

ลักษณะและเอกลักษณ์ของงานช่างพื้นบ้าน

- มีรูปแบบ รูปทรงลวดลาย เรียบง่าย สร้างด้วยวัสดุในท้องถิ่น
- เน้นประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน
- สร้างขึ้นจากกระบวนการสังเกต
- สืบทอดต่อกันมาด้วยการฝึกหัด สั่งสมประสบการณ์
- ไม่ปรากฏนามของผู้สร้างสรรค์ผลงาน

โสตทัศน # ๓.๔๑ ประเภทของงานช่างพื้นบ้านและประโยชน์ใช้สอย

ประเภทของงานช่างพื้นบ้านและประโยชน์ใช้สอย

- เครื่องปั้นดินเผา (หม้อ ถ้วย ชาม)
- สิ่งทอ (ผ้าทอ)
- งานแกะสลัก (งานสลักไม้ ครกหิน ตัวหนังตะลุง)
- เครื่องโลหะ (เครื่องทองเหลือง เครื่องสำริด เครื่องถม)
- เครื่องจักสาน (กระจาด เข่ง เสื่อ)
- สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน
- ภาพเขียน
- งานประติมากรรม
- งานเครื่องกระดาศ (พวงมโหตร ว่าว หน้ากาก)
- เบ็ดเตล็ด (งานแทงหยวก พาหนะ เครื่องดนตรี)

โสตทัศน # ๓.๔๒ คุณค่าและค่านิยมของงานช่างพื้นบ้าน

คุณค่าและค่านิยมของงานช่างพื้นบ้าน

- เป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีพ
- สร้างสรรค์ด้วยฝีมือช่างจรรยาบรรณมีคุณค่าเป็นงานศิลปหัตถกรรม
- เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อชีวิตของผู้คนในสังคม
- เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม

โสตทัศน # ๓.๔๓ กรมช่างหลวง

กรมช่างหลวง

- ช่างหลวง คือ ผู้ที่มีฝีมือ มีความสามารถทำการช่างซึ่งเป็นราชการของหลวง
- กรมช่างหลวงที่มีมาแต่โบราณ ได้แก่ กรมช่างทหารใน (ทำงานใหญ่ในเวลาอันรวดเร็ว) กรมช่างมหาดเล็ก (ช่างส่วนพระองค์) และกรมช่างสิบหมู่ (ช่างที่มีความชำนาญการเฉพาะทาง)

โสตทัศน # ๓.๔๔ กรมช่างสิบหมู่ งานช่างสิบหมู่

กรมช่างสิบหมู่

- กรมช่างสิบหมู่ เป็นกรมช่างที่ใหญ่ที่สุดในกรมช่างหลวง น่าจะมาจากคำว่า “ช่างศิลป์” หรือ “ช่างสิบปะ”

งานช่างสิบหมู่ แบ่งเป็นช่างประเภทต่าง ๆ ได้แก่

- ช่างเขียน (แม่บทของกระบวนช่างไทย)
- ช่างปั้น (สำคัญรองจากช่างเขียน)
- ช่างแกะ
- ช่างสลัก
- ช่างหล่อ
- ช่างกลึง
- ช่างหุ่น
- ช่างบุ
- ช่างปูน
- ช่างรัก

การส่งเสริมให้ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการผลิตไหม

- รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้จ้าง ดร.โทยาม่า ชาวญี่ปุ่นมาให้ความรู้เรื่องไหมแก่คนไทย
- ต่อมาได้มีการจัดตั้งแผนกไหม กรมช่างไหม โรงสาวไหมกลาง สถานีส่งเสริมการเลี้ยงไหม ศูนย์วิจัยและอบรมไหม และกรมหม่อนไหม ตามลำดับ

การส่งเสริมการผลิตเป็นอุตสาหกรรม

- เช่น ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีนโยบายส่งเสริมงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จักสาน ไม้ไผ่ และดินเผา (จพด.) เพื่อยกระดับฝีมือและการผลิตเป็นสินค้าจำหน่าย

การอนุรักษ์สืบทอดงานช่างประณีตศิลป์

- สมเด็จพระชนินธุราชาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ พระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัยในวังหญิง และวิทยาลัยในวังชาย) เพื่อการอนุรักษ์สืบทอดงานช่างประณีตศิลป์แขนงต่าง ๆ

การจัดแสดงเผยแพร่ผลงาน

- เช่น การที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำผลงานของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษฯ ไปเผยแพร่สู่สาธารณชน

การสืบทอดงานช่างไทย จากช่างพื้นบ้านสู่ช่างหลวง

- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการศิลปาชีพพิเศษขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรที่มีฝีมือได้สืบทอดวิชาช่างพื้นบ้าน
- ช่างฝีมือที่สำคัญในโครงการฯ เช่น งามถมเงินถมทอง เครื่องเงินเครื่องทอง คร่ำเงินคร่ำทอง งานจักสาน เป็นต้น

ไต่ถาม # ๓.๔๗ ความเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของงานช่างไทย

งานช่างไทยได้รับผลกระทบจาก

- ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์
- ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ
- ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม

ไต่ถาม # ๓.๔๘ ความหมายของคำว่า วิถีไทย วิถีชีวิต

ความหมายของคำว่า วิถีไทย วิถีชีวิต

- วิถีไทย คือ แนวทางความเป็นไทย
- วิถีชีวิต คือ ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
- วัฒนธรรม คือ วิธีการดำเนินชีวิตของหมู่คณะที่เป็นแบบอย่างมาตรฐานเดียวกัน

ไต่ถาม # ๓.๔๙ ความหมายของคำว่า การพัฒนา

ความหมายของคำว่า การพัฒนา

- การพัฒนา คือ การทำให้เจริญ
- การพัฒนาในทรรศนะของไมเคิล พี โทดาโร คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ทัศนคติ ค่านิยมของประชาชน สถาบันต่าง ๆ ในระดับชาติ ตลอดจนจนถึงการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ การเร่งลดระดับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดความยากจนด้วย
- การพัฒนาในทรรศนะของเดอนิส กูเลต์ คือ ต้องคำนึงถึง ๑) การมีความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตแก่ทุก ๆ คนในสังคมอย่างเพียงพอ ๒) การให้ความสำคัญแก่เกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกัน ๓) การที่คนในสังคมมีเสรีภาพจากการขยายทางเลือกต่าง ๆ ให้หลากหลายกว้างขวางที่สุด
- การพัฒนาในทรรศนะของกรมสมเด็จพระเทพรัตนฯ คือ งานพัฒนาเป็นงานระยะยาว... ต้องช่วยกันทำไปแต่ละช่วง คนใหม่ก็ต้องพึ่งจากคนเก่า

การพัฒนาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ มีลักษณะเด่น ๓ ประการ คือ

- การเดินสายกลาง มุ่งสร้างความก้าวหน้าท่ามกลางความสามัคคี (การเลิกทาส)
- การผสมผสานวิธีการแบบตะวันตกให้เข้ากับพื้นฐานวัฒนธรรมไทย (พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท)
- เน้นยุทธวิธีสร้างความสงบและความมั่นคงภายในประเทศ (ต่อต้านจักรวรรดินิยมและรักษาเอกราช)

การพัฒนาจาก พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๐๐

ปัจจัยที่กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ

- การสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้นำใหม่ในระบอบประชาธิปไตย
- ความรู้สึกชาตินิยมในหมู่ผู้นำสมัยนี้
- การลดบทบาทและอิทธิพลของมหาอำนาจตะวันตกในภูมิภาค
- การเพิ่มบทบาทและอิทธิพลของญี่ปุ่นในภูมิภาค

วิธีการปรับปรุงพัฒนาบ้านเมือง

- การใช้ลัทธิชาตินิยมใการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและการเมือง
- การใช้อำนาจบังคับค่อนข้างสูง
- อิทธิพลอารยธรรมตะวันตกเริ่มปรากฏตัวมากขึ้น

การพัฒนาในด้านทศวรรษ ๒๕๐๐-พ.ศ. ๒๕๖๐

ปัจจัยที่ทำให้ต้องเร่งรัดพัฒนาประเทศ

- ความต้องการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้า
- ความหวั่นเกรงภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์
- การขยายตัวของระบบทุนนิยมโลก

อุดมการณ์และยุทธศาสตร์การพัฒนา

- พัฒนานิยม
- บริโภคนิยม
- ความมั่นคงนิยม

ลักษณะเด่นของยุทธศาสตร์การพัฒนา

- การมุ่งสู่ภายนอก
- ความไม่สมดุล
- การเน้นตลาดเสรี

แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

- เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- ความพอเพียง มีหลักสำคัญคือ พอเพียงสำหรับทุกคน มีจิตใต้พิพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญญาพอเพียง อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง มีความมั่นคงพอเพียง
- เศรษฐกิจพอเพียง เน้นการพึ่งพาตนเองได้ เน้นการรวมตัวเป็นสหกรณ์ เน้นสามัคคีธรรม เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน เน้นความสมดุลกับระบบนิเวศ เน้นภูมิปัญญาชุมชน เน้นความแข็งแกร่งของโครงสร้างควบคู่โลกาภิวัตน์
- ทฤษฎีใหม่ เป็นหลักการในการบริหารจัดการที่ดิน โดยแบ่งพื้นที่เป็น ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ (ขุดบ่อเลี้ยงปลา:ปลูกข้าว:ปลูกพืชไร่พืชสวน:ที่อยู่อาศัย)

แนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืน

- การพัฒนาแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนายึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
- หลักการพัฒนาแบบยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ เน้นผลผลิตภาพการผลิต เน้นความเสมอภาค เน้นความยั่งยืน เน้นการให้อำนาจแก่ประชาชน และเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น
- วิธีการพัฒนาแบบยั่งยืน เน้นการพัฒนาแบบล่างขึ้นบน คำนึงถึงมิติทางนิเวศวิทยา

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษาหลังรับการสอนเสริม

ครั้งที่ ๓

ชุดวิชา ๑๐๑๕๑ ไทยศึกษา

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งตัวเลือก

๑. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนา

- ก. อาจสามารถแยกออกจากปรัชญาได้
- ข. เป็นระบบความเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง
- ค. มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม
- ง. อาจสามารถแยกออกจากสังคมได้

๒. ศาสนาใดที่สังคมไทยมิได้รับมาจากอินเดีย

- ก. ศาสนาอิสลาม
- ข. ศาสนาพราหมณ์
- ค. ศาสนาลิกซ์
- ง. ศาสนापุทธ

๓. หลักธรรมในข้อใดมิได้แสดงความเป็น “ธรรมราชา” ตามความเชื่อของศาสนาพุทธ

- ก. จักรวรรดิวัตร ๑๒
- ข. ทศพิธราชธรรม ๑๐
- ค. ศรัทธา ๖
- ง. ราชสังคหวัตถุ ๔

๔. การบวชต้นไม้ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับเรื่องใดชัดเจนที่สุด

- ก. ศาสนากับมนุษยธรรม
- ข. ศาสนากับการปกครอง
- ค. ศาสนากับกฎหมาย
- ง. ศาสนากับความเชื่อ

๕. การสร้างบ้านเรือนไทยให้มีใต้ถุนสูง แสดงให้เห็นแนวคิดในการสร้างสถาปัตยกรรมไทยในข้อใดชัดเจนที่สุด

- ก. สร้างตามทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น
- ข. สร้างตามความเชื่อทางด้านศาสนา
- ค. สร้างตามรสนิยมความงาม
- ง. สร้างตามลักษณะการตั้งถิ่นฐาน

๖. สิ่งปลูกสร้างใดต่อไปนี้ สร้างขึ้นในเขตสังฆาวาส

- ก. อุโบสถ
- ข. ศาลาการเปรียญ
- ค. เจดีย์
- ง. ปรางค์

๗. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะสำคัญของงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณี

- ก. นิยมเขียนภาพที่มีรูปแบบเกินจริง
- ข. ไม่นิยมแสดงรายละเอียดของกล้ามเนื้อ
- ค. ไม่นิยมการแรเงา
- ง. นิยมเขียนภาพที่มีมิติกว้างและลึก

๘. รูปปั้นฤๅษีตัดตน จัดเป็นประติมากรรมในข้อใด

- ก. รูปตัวแทน
- ข. รูปสาธิตและเล่าเรื่อง
- ค. รูปตกแต่ง
- ง. รูปเคารพ

๙. สิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์มีรูปแบบการดำรงชีวิตที่ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้นคือข้อใด

- ก. ประยุกต์วิทยา
- ข. ธรรมชาติวิทยา
- ค. วิทยาศาสตร์
- ง. เทคโนโลยีศาสตร์

๑๐. แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาและเทคโนโลยีหลายสิ่ง ยกเว้นข้อใด

- ก. เส้นใยจากไหม
- ข. เครื่องปั้นดินเผา
- ค. แว่นดำ
- ง. เรือเดินสมุทร

๑๑. หลุกและครกมองน้ำ เป็นเทคโนโลยีทางการเกษตรของคนไทยที่อาศัยความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในข้อใด
- ก. เกษตรศาสตร์
 - ข. การชลประทาน
 - ค. โลหวิทยา
 - ง. กลศาสตร์
๑๒. “พิกัดยา” สัมพันธ์กับองค์ประกอบของทฤษฎีเภสัชกรรมไทยในข้อใดมากที่สุด
- ก. เภสัชกรรม
 - ข. สรรพคุณเภสัช
 - ค. เภสัชวัตถุ
 - ง. คณาเภสัช
๑๓. หน้าที่ของช่างในสังคมสมัยจารีตมีหลายอย่าง ยกเว้นข้อใด
- ก. ทำงานช่างในครัวเรือนของตน
 - ข. ทำงานช่างให้ชุมชนที่อยู่อาศัย
 - ค. ทำงานช่างให้แก่บ้านเมือง
 - ง. ทำงานช่างเพื่อการค้าขาย
๑๔. เอกลักษณะสำคัญของงานช่างพื้นบ้านของไทยคือข้อใด
- ก. เน้นการผลิตเพื่อนำส่งให้ราชสำนัก
 - ข. เน้นใช้วัสดุที่คงทนและมีมูลค่าในการผลิต
 - ค. เน้นที่ความวิจิตรสวยงาม
 - ง. เน้นที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ
๑๕. “คดให้ได้วง ตรงให้ได้เส้น” เป็นการฝึกของช่างใดในกรมช่างสิบหมู่
- ก. ช่างหล่อ
 - ข. ช่างเขียน
 - ค. ช่างบุ
 - ง. ช่างปั้น

๑๖. นโยบาย จพด. ในสมัยที่จอมพลป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นการส่งเสริมงานช่างพื้นบ้านของไทยอย่างไร

- ก. เป็นการส่งเสริมการผลิตเป็นอุตสาหกรรม
- ข. เป็นการจัดแสดงเผยแพร่ผลงานช่างไทยพื้นบ้าน
- ค. เป็นการส่งเสริมให้ควมรู้
- ง. เป็นการอนุรักษ์สืบทอดงานประณีตศิลป์

๑๗. ข้อใดไม่ใช่เรื่องหลักในการพัฒนาประเทศในทศวรรษของเดอนิส กูเลต์

- ก. การให้ความสำคัญในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ข. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ
- ค. การให้คนในสังคมมีเสรีภาพมากที่สุด
- ง. การมีความจำเป็นพื้นฐานอย่างเพียงพอ

๑๘. ข้อใดไม่ใช่ยุทธวิธีการพัฒนาประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๕ มาจนถึงช่วงพ.ศ.๒๔๗๕

- ก. การเดินสายกลาง มุ่งสร้างความก้าวหน้าท่ามกลางความสามัคคี
- ข. การผสมผสานวิธีการแบบตะวันตกให้เข้ากับพื้นฐานวัฒนธรรมไทย
- ค. การใช้อำนาจบังคับค่อนข้างสูง
- ง. เน้นการสร้าง ความสงบและความมั่นคงภายในประเทศ

๑๙. ข้อใดไม่ใช่อุดมการณ์หลักและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วง พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๔๐

- ก. ท้องถิ่นนิยม
- ข. ความมั่นคงนิยม
- ค. พัฒนานิยม
- ง. บริโภคนิยม

๒๐. เศรษฐกิจพอเพียง มีจุดเน้นในข้อใดเป็นสำคัญ

- ก. เน้นปัจเจกบุคคล
- ข. เน้นสามัคคีธรรม
- ค. เน้นโลกาภิวัตน์
- ง. เน้นองค์กรธุรกิจ

เฉลยแบบประเมินผลตนเองก่อนและหลังการสอนเสริม

ครั้งที่ ๓

ชุดวิชา ๑๐๑๕๑ ไทยศึกษา

ก่อนรับการสอนเสริม	หลังรับการสอนเสริม
๑. ข	๑. ง
๒. ค	๒. ก
๓. ก	๓. ค
๔. ค	๔. ก
๕. ข	๕. ง
๖. ง	๖. ข
๗. ข	๗. ง
๘. ง	๘. ข
๙. ค	๙. ก
๑๐. ข	๑๐. ง
๑๑. ข	๑๑. ง
๑๒. ข	๑๒. ง
๑๓. ข	๑๓. ง
๑๔. ข	๑๔. ง
๑๕. ง	๑๕. ข
๑๖. ค	๑๖. ก
๑๗. ง	๑๗. ข
๑๘. ก	๑๘. ค
๑๙. ค	๑๙. ก
๒๐. ง	๒๐. ข

